

Sygn. akt: III U 1121/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 05 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Beata Bielska
Protokolant:	sekretarz sądowy Ewelina Asztemborska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 05 listopada 2013 r. w O.

sprawy z odwołania A. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 28.06.2013r. **znak** (...)

orzeka:

1. zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje A. G. prawo do emerytury od 18 czerwca 2013 roku,
2. stwierdza brak odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt III U 1121/13

UZASADNIENIE

A. G. wniósł odwołanie od decyzji (...) Oddział w P. z dnia 28.06.2013r., Nr (...), którą to decyzją odmówiono mu prawa do emerytury wskazując, że na dzień 01.01.1999r. nie udowodnił wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Odwołujący domagał się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w (...) w P. w okresie 01.03.1975r. do 01.03.1976r., w Okręgowym Zakładzie (...) w P. od 01.04.1977r. do 31.03.1982r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) w P. od 01.04.1982r. do 31.08.1992r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Podniósł, że A. G. nie spełnia warunków do przyznania wcześniejszej emerytury, gdyż pomimo osiągnięcia wymaganego wieku emerytalnego 60 lat i legitymowania się na dzień 01.01.1999r. ponad 25-letnim ogólnym stażem pracy, nie posiada wymaganego 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. ZUS podniósł również, że do pracy w szczególnych warunkach nie zaliczono

okresu zatrudnienia w (...) w P., Okręgowym Zakładzie (...) w P. i Przedsiębiorstwie (...) w P., ponieważ stanowiska pracy wskazane w świadectwach pracy w szczególnych warunkach nie odpowiadają ściśle nazwom stanowisk w przepisach resortowych. Nadto świadectwa pracy w szczególnych warunkach wystawiło Przedsiębiorstwo (...) w P. a brak jest informacji, czy jest ono następcą prawnym po zakładach, w których odwołujący był zatrudniony w spornych okresach.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W dniu 10.06.2013r. A. G. (ur. (...)) złożył w ZUS wniosek o emeryturę z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Po rozpoznaniu tego wniosku organ rentowy w dniu 28.06.2013r wydał zaskarżoną decyzję, w której odmówił mu prawa do emerytury podnosząc, że A. G. nie wykazał żadnego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Organ rentowy uznał bowiem, że w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 02.09.2003r. brak jest określenia charakteru wykonywanej przez odwołującego pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. oraz wykazane stanowiska pracy (kierowca samochodu ciężarowego i maszynista koparki) nie odpowiadają ściśle stanowiskom wykazanym w załączniku do Zarządzenia Ministra Komunikacji z dnia 29.06.1983r., a ponadto w okresie od 01.03.1975r. do 31.03.1977r. odwołujący był zatrudniony w (...) w P., a świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawiło Przedsiębiorstwo (...) w P. i brak jest informacji, czy zakład wystawiający świadectwo jest następcą prawnym po w/w zakładzie.

ZUS nie uwzględnił także okresu pracy od 02.03.1976r. do 31.03.1982r. wskazując, że w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 02.09.2003r. brak jest określenia charakteru wykonywanej przez odwołującego pracy ściśle według wykazu, działu i pozycji Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983. a nadto w okresie od 01.04.1977r. do 31.03.1982r. odwołujący pracował w Okręgowym Zakładzie (...) w P., a świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawiło Przedsiębiorstwo (...) w P. i brak jest informacji, czy Przedsiębiorstwo jest następcą prawnym po w/w zakładzie.

A. G. kwestionując w/w decyzję wywodził, że posiada wymagany staż pracy w szczególnych warunkach i domagał się zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach nie uwzględnionego przez ZUS okresu zatrudnienia w (...) w P. w okresie 01.03.1975r. do 01.03.1976r., w Okręgowym Zakładzie (...) w P. od 01.04.1977r. do 31.03.1982r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) w P. od 01.04.1982r. do 31.08.1992r.

W ocenie Sądu odwołanie od decyzji z 28.06.2013r. jest zasadne.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do rozporządzenia, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn,
- 2) w dniu wejścia w życie ustawy emerytalnej, tj. 1.01.1999r. ma wymagany 25-letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach,
- 3) nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

Zdaniem Sądu w świetle powyższych przepisów A. G. spełnia przesłanki do uzyskania prawa do emerytury, gdyż osiągnął wymagany wiek oraz udokumentował wymagany ogólny staż pracy, bowiem organ rentowy wyliczył go na 25 lat, 4 miesiące i 5 dni. Nie jest też członkiem OFE.

W ocenie Sądu A. G. wykazał też wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią §2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Z ust. 2 tego przepisu wynika natomiast, że okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie były okresy pracy: od 01.03.1975r. do 01.03.1976r., od 01.04.1977r. do 31.03.1982r. i od 01.04.1982r. do 31.08.1992r.

Na okoliczność tych okresów A. G. złożył do ZUS ogólne świadectwa pracy. W świadectwie z dnia 18.05.1977r., wystawionym przez (...) w P. podano, iż odwołujący był tam zatrudniony w okresie 01.03.1975r. do 01.03.1977r. na stanowisku kierowcy, pomocnika operatora i maszynisty nawierzchni (k. 5 akt kap. pocz.). W świadectwie z dnia 24.03.1982r., wystawionym przez Okręgowy Zakład (...) w P. podano, że odwołujący był tam zatrudniony w okresie od 01.04.1977r. do 31.03.1982r. na stanowisku maszynisty (k. 6 akt kap. pocz.). W świadectwie pracy z dnia 31.07.1992r., wystawionym przez Przedsiębiorstwo (...) w P. wskazano zaś, że odwołujący był zatrudniony w okresie od 01.04.1982r. do 31.08.1992r. na stanowisku kierowcy i maszynisty koparki (k. 7 akt kap. pocz.)

A. G. złożył do ZUS także świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawione w dniu 02.09.2003r. przez Przedsiębiorstwo (...) w P. (k. 21a.e.). Wskazano w nim, że odwołujący w okresie od 01.03.1975r. do 01.03.1976r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego, wymienionym w Wykazie A Dział VIII poz. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników... i w Wykazie A Dział VIII, poz. 2 pkt 5 stanowiącym załącznik do Zarządzenia Ministra Komunikacji z dnia 29.06.1983r. w sprawie prac w szczególnych warunkach w zakładach resortu komunikacji, w których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytury lub renty inwalidzkiej.

W świadectwie tym wskazano nadto, iż odwołujący w okresie od 2.03.1976r. do 31.03.1982r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku maszynisty spycharki, wymienionym w Wykazie A Dział V, poz. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników oraz w Wykazie A Dział V, poz. 3 pkt 15 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia Ministra Komunikacji z dnia 29.06.1983r.

Wskazano także, iż odwołujący w okresie od 1.04.1982r. do 31.08.1992r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach na stanowisku maszynisty koparki, wymienionym w Wykazie A Dział V, poz. 3 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników oraz w Wykazie A Dział V, poz. 3 pkt 2 wykazu stanowiącego załącznik do Zarządzenia Ministra Komunikacji z dnia 29.06.1983r.

Organ rentowy zakwestionował powyższe świadectwo pracy w szczególnych warunkach ze względów formalnych, co skutkowało koniecznością przeprowadzenia postępowania sądowego w celu ustalenia czynności wykonywanych przez odwołującego w spornych okresach.

Zgodnie z uchwałą SN z dnia 10.03.1984r., wydana w sprawie III UZP 6/84 okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.

Sąd Okręgowy w niniejszym postępowaniu ustalając czynności wykonywane przez odwołującego oparł się na dowodzie z dokumentów znajdujących się w jego aktach osobowych i w aktach ZUS oraz zeznaniach świadków i samego odwołującego.

A. G. przesłuchiwany w charakterze strony zaprzeczył, aby kiedykolwiek wykonywał czynności operatora spycharki. Zeznał, że miał wprawdzie ukończony kurs operatora spycharek, lecz faktycznie nie pracował na spycharkach. Oświadczył też, że nie wie, dlaczego ma wystawione świadectwo pracy w szczególnych warunkach jako maszynista spycharki, lecz uważa je za niewłaściwe, a nie sprawdzał jego treści.

Potwierdził natomiast, że pracował przez pewien czas jako kierowca samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Pytany o ten okres zeznał, że innemu kierowcy, o nazwisku P., zabrano prawo jazdy i on jeździł za tego kolegę. Zeznał, że wówczas jeździł samochodem S. (...), jeździł też piaskarką sypiąc piasek i sól na drogi. Odwołujący zeznał też, że w całym pozostałym spornym okresie pracował jako operator koparki na gąsienicach. Wykonywał załadunek żwiru, piachu, tłucznia na bocznicach kolejowych. Na bocznicę koparka była dostarczana przez inny samochód ciężarowy.

Odwołujący zeznał, że od momentu, kiedy przestał być kierowcą, był operatorem koparki. Początkowo pracował na koparce bez uprawnień jako pomocnik maszynisty a jego praca polegała wówczas na kierowaniu koparką, początkowo wykonywał pracę pod nadzorem operatora, a później już samodzielnie, choć bez formalnych uprawnień, bo te zdobył później. Pytany o wykonywane czynności zeznał, że koparką na budowach kopał rowy, na żwirowniach wydobywał żwir i piasek, ładował na samochody. Wskazywał również, że nazwy stanowisk były różne: operator i maszynista.

Przesłuchani przed Sądem świadkowie potwierdzili w/w zeznania odwołującego.

Świadek W. D. zeznał, że pracował z odwołującym w Okręgowym Zakładzie (...) w P. a potem w Przedsiębiorstwie (...) w P.. Świadek pracował w pierwszym z tych zakładów w okresie od 01.05.1976r. do 1986r. a w drugim pracował od 1986r. do 1994r. Z zeznań świadka wynika, że zakłady te zajmowały się remontami dróg i zarówno on, jak i odwołujący pracowali tam jako operatorzy koparki, obaj sypali żwir na drogi, ładowali na samochody. Świadek zeznał, że miał angaż operatora koparki a wcześniej, przed zdobyciem uprawnień był pomocnikiem maszynisty, lecz faktycznie kierował koparką. Z zeznań świadka wynika, że pomocnik kierował maszyną pod nadzorem operatora, a stanowisko operatora mógł otrzymać dopiero po zdobyciu formalnych uprawnień. Świadek nie pamiętał natomiast, czy odwołujący jeździł spychaczem i samochodem ciężarowym.

Świadek J. P. zeznał zaś, że pracował z odwołującym w (...) w P., zakład ten ulegał przekształceniom i miał potem inne nazwy: Okręgowy Zakład (...) w P., a następnie Przedsiębiorstwo (...) w P.. Świadek zeznał, że pracował tam w latach 1972 - 2010 jako kierowca samochodu ciężarowego powyżej 3,5t i z tego tytułu ma emeryturę w szczególnych warunkach. Pytany o A. G. zeznał, że odwołujący pracował na koparce gąsienicowej, ładował żwir na żwirowni, pracował też na bocznicach kolejowych i przez jakiś czas jeździł samochodem ciężarowym.

Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującego i w/w świadków. Zeznania te wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają oraz znajdują potwierdzenie w aktach osobowych odwołującego.

Sąd w toku postępowania uzyskał akta osobowe A. G. dotyczące wszystkich spornych okresów.

Akta te zostały nadesłane przez Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w M. Z pisma tego zakładu z dnia 7.10.2013r. (k. 26a.s.) wynika, że w dniu 2.11.200r. nabyło ono Przedsiębiorstwo (...) w P. i wówczas weszło w posiadanie akt osobowych odwołującego z wszystkich spornych okresów zatrudnienia.

W aktach osobowych odwołującego z okresu zatrudnienia w (...) w P. znajduje się umowa o pracę i angaż, z których wynika, że odwołujący w okresie od 1.03.1975r. do 15.06.1975r. był zatrudniony jako kierowca, w okresie od 16.06.1975r. do 7.02.1977r. jako pomocnik maszynisty i w okresie od 8.02.1977r. do 31.03.1977r. jako maszynista remontów nawierzchni.

W aktach osobowych odwołującego z okresu zatrudnienia w Okręgowym Zakładzie (...) w P. i Przedsiębiorstwie (...) w P. znajdują się zaś umowy o pracę i angaże, z których wynika, iż A. G. w okresie od 1.04.1977r. do 31.03.1982r. był zatrudniony jako operator i w okresie od 1.04.1982r. do 31.08.1992r. był zatrudniony jako maszynista koparki i koparko-ładowarki.

W świetle w/w dokumentacji wiarygodne są zeznania odwołującego co do tego, iż stanowisko kierowcy zajmował jedynie przez krótki czas, bo przez okres od 1.03.1975r. do 15.06.1975r. Dokumentacja ta potwierdza również tezę odwołującego, iż nigdy nie był zatrudniony na stanowisku operatora spycharki, a poza okresem pracy na stanowisku kierowcy pracował jedynie faktycznie jako operator koparki. Zauważyć przy tym trzeba, że z zeznań świadka W. D. wynika, iż zarówno on, jak i odwołujący początkowo mieli angaże pomocników maszynisty, lecz nawet wówczas faktycznie pracowali jako operatorzy, tj. kierowali koparkami. Z zeznań tego świadka wynika również, że chociaż faktycznie wykonywał te same czynności kierowania i obsługiwanie koparki, jego stanowisko miało różne nazwy w angażach.

Z akt osobowych z okresu zatrudnienia w (...) w P. wynika też, że odwołujący pracował jako kierowca tylko w okresie od 1.03.1975r. do 15.06.1975r. Świadczenie pracy w szczególnych warunkach błędnie więc wskazuje dłuższy okres pracy na tym stanowisku, podobnie jak błędnie wskazuje, iż odwołujący był zatrudniony jako kierowca spycharki.

Mając na uwadze w/w dokumentację z akt osobowych odwołującego oraz zeznania świadków i samego A. G. zdaniem Sądu do pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć mu okresy zatrudnienia w (...) w P. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony w okresie od 1.03.1975r. do 15.06.1975r. (3 miesiące i 15 dni)

Z treści wykazu A Dział VIII poz. 2 stanowiącego załącznik Nr 1 do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynika, że prace kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony są pracami w szczególnych warunkach w rozumieniu tego Rozporządzenia.

Do pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć także pozostały okres zatrudnienia w (...) w P. od 16.06.1975r. do 31.03.1977r. (1 rok 9 miesięcy i 13 dni) na stanowisku operatora koparki. Z zeznań odwołującego i świadków wynika bowiem, że A. G. w tym okresie faktycznie pracował jako operator koparki. Z treści wykazu A Dział V poz. 3 stanowiącego załącznik Nr 1 do Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wynika, że prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych są pracami w szczególnych warunkach w rozumieniu tego Rozporządzenia.

Do pracy w szczególnych warunkach należy zaliczyć także okres zatrudnienia w Okręgowym Zakładzie (...) w P. od 1.04.1977r. do 31.03.1982r. na stanowisku operatora i w Przedsiębiorstwie (...) w P. od 1.04.1982r. do 31.08.1992r. na stanowisku maszynisty koparki i koparko-ładowarki. Z zeznań odwołującego i świadków wynika bowiem, że A. G. w tym okresie faktycznie pracował jako operator koparki. Oba te okresy łącznie stanowią okres 15 lat i 5 miesięcy, samodzielnie są więc wystarczające do przyznania odwołującemu prawa do emerytury, nawet bez zaliczenia okresów pracy w (...) w P..

Po dodaniu do tych okresów uwzględnionego dodatkowo okresu zatrudnienia w (...) w P., tj. 3 miesiące i 15 dni okresu pracy kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony i okresu 1 roku 9 miesięcy i 13 dni pracy na stanowisku maszynisty koparki odwołujący łącznie będzie posiadał okres pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 17 lat 5 miesięcy i 28 dni. Pozostałe przesłanki określone w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie były sporne.

Mając powyższe na uwadze Sąd uznał, że A. G. przysługuje prawo do emerytury od 18.06.2013r., tj. od dnia ukończenia 60 roku życia i dlatego na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc dokonał stosownej zmiany zaskarżonej decyzji z 28.06.2013r.

W pkt 2 wyroku Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Zgodnie z art. 118 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

Przepis art. 118 ust. 1a stanowi zaś, że w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

W niniejszej sprawie ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było ustalenie 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Dopiero dane uzyskane przez Sąd z akt osobowych odwołującego i przesłuchanie świadków pozwoliły na ustalenie, jakie faktycznie czynności wykonywał A. G. i na zaliczenie jego pracy do prac w szczególnych warunkach. W tej sytuacji ZUS nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie okresu pracy w szczególnych warunkach w toku postępowania przed tym organem.

Z tych względów orzeczono jak w sentencji.